

"LEVEN OP DE HEIBLOEM"

verhalen van vroeger

Een publicatie van Heemkundevereniging Heibloem
Nummer 13 van 18, maart 2025

Stokershorst en de Heibloem in oorlogstijd

Hoofdgebouw voor de oorlog

Vervolg nummer 12

Die middag kregen we onverwachts bezoek, en wel van Pater Rector Weusten en van Broeder Chrystophorus, die uit Tilburg waren overgekomen. Stel u voor: zij hadden ook aanzegging gekregen, dat ze naar Eindhoven moesten vertrekken en daar hun intrek moesten nemen in ... u raadt nooit waar... nu: in de Don Bosco-school. De wagens waren al voor de deur geweest om hen over te brengen, maar Broeder Chrystophorus vertrouwde het zaakje niet, en terecht! Hij had de chauffeurs weggestuurd met de boodschap, dat hij zelf wel eerst eens in Eindhoven ging kijken. En nu was hij wat blij dat hij zo gehandeld had, anders had hij er nu precies eender voorgestaan als wij, terwijl hij nu in Tilburg tenminste een behoorlijk dak boven zijn hoofd had. Wij vertelden natuurlijk van onze moeilijkheden en Broeder Chrystophorus zei, dat hij wel eens zou gaan kijken of er iets aan te doen was. Ik wenste hem veel succes maar geloofde er iets van. Laat hij nu tegen de avond terugkomen met het bericht, dat de school vrijgemaakt werd en dat wij er 's zaterdags, dus de volgende dag, om kwart over drie in terecht konden. Hij 'm dat gelapt kreeg is me nog een raadsel.

De organisatie voor de evacu  s in het Veemgebouw begon, nu we op het punt stonden weg te gaan, toch ook wat aandacht aan ons te schenken. Wij kregen een broodsnijmachine, omdat de Broeders zich blaren op de handen werkten met het snijden van het harte

roggebrood. Ook kregen we alles vergoed, wat we in die dagen van onze eigen voorraad gebruikt hadden.

Ik maakte van die goede gesteldheid gebruik om er nog eens op aan te dringen, dat wij toch wat naar buiten mochten. Altijd dat binnen zitten was voor onze Broeders en jongens niets. En, Goddank, het werd nu dan toch toegestaan. Wij kregen allen een rode stempel op de pols of in de nek - dat was voor de controle, maar het wekte abattoir-gedachten - en toen mochten we gaan wandelen.

's Zaterdagmorgens, 16 december dus, trok ik er met Broeder Leo en enkele jongens op uit om de school voor onze komst in te richten. Het gebouw was al leeg toen wij er kwamen. Ja, eigenlijk veel te leeg, want er was nu letterlijk niets: geen stro, geen eetgerei, geen tafels, geen stoelen of banken, niets. We waren dus heel vlug klaar met dat inrichten.

Broeder Leo wandelde met de jongens maar (weer naar huis, en ik ging naar mevrouw Wol-drinck, de voorzitter van het Rode Kruis, en klaagde daar mijn nood. Zó konden wij toch niet in die school trekken. Of moesten wij de jongens maar op de kale vloer laten slapen? Mevrouw Woldrinck zorgde; en met veel moeite kwam een en ander bij elkaar: er kwam eerst stro en later wat eetservies.

Die middag precies 3 uur stonden de legerauto's voor het Veemgebouw en verlieten wij Philips, na een hartelijk woord van dank aan de Directeur en aan allen, die ons geholpen hadden. En om kwart over drie arriveerden wij aan de school. De bagage werd afgeladen en wij namen onze intrek in ons nieuwe home.

Er waren zes lokalen en één kleine kamer. Wij mochten ze niet alle hebben, was ons gezegd. Maar wij bedankten er feestelijk voor om in één 'en 't zelfde lokaal te slapen en te huizen. Wij namen dus alle beschikbare ruimte in beslag, ook met het oog daarop, dat Broeder Chrystophorus met zijn jongens nog uit Tilburg bij ons zouden kunnen komen. Twee lokalen werden slaapzaal, twee andere dienden voor het verblijf van de jongens overdag, en de laatste twee zouden schoollokalen worden. Het kleine kamertje richtten wij voor Broeders-refter in.

Het stro was al gekomen, en terwijl enkele Broeders met wat grote jongens de slaapzalen klaarmaakten - stel u er niet te veel van voor: gewoon los stro over de vloer, meer niet! - richtten de anderen de verblijflokalen in met tafels en banken, die wij buiten onder een afdakje vonden.

Servies was er nog niet, maar er kwam die dag toch wat en later kwam er meer, zodat wij ons ook daarmee konden redden. Het eten kregen we van de gaarkeuken. 's Middags om vier uur was het er al, maar in de grote ketels bleef het lekker warm tot het om zes uur etenstijd was.

Wij gingen die avond bijtijds naar bed, want 't was nogal koud in huis. De centrale verwarming brandde wel, maar werd gestookt door de Engelsen, die in een andere vleugel van het gebouw huisden. Later toen die Engelsen daar weggingen, moest ook de verwarming uit en zelfs werd het water er uit getapt, want 't vroom juist dat het kraakte en anders zou de verwarming bevriezen. Doch nu zaten wij te bevriezen! Dat ging natuurlijk niet en ik trok er met wat jongens op uit om kachels te pakken te zien te krijgen. Het was op een zaterdagmiddag om 'n uur of vijf. Eindelijk vonden we een adres, waar we kachels konden krijgen.

Maar die mijnheer vertikte het om er één hand voor uit te steken: 't was zaterdag en de zaak was gesloten. Ik heb toen een bakfiets geleend, er zelf met de jongens de kachels op

geladen, ook wat einden pijp meegenomen, want die mijnheer was te beroerd om even te komen kijken hoeveel pijp er nodig was, en zo trokken we huistoe. Maar 's avonds om negen uur brandden de kachels en waren wij uit de kou. Doch dat gebeurde pas weken later.

De volgende dag, een zondag, gingen we de H. Mis horen in de kerk van de Paters Augustijnen, u weet misschien wel: die kerk met dat grote H. Hartbeeld boven op de toren. Toen we terugkwamen hadden de Zusters van het Gezellenhuis aan de overkant van ons al voor hete koffie gezorgd en konden wij ontbijten. Zo waren wij dus geïnstalleerd en begon de zaak te draaien. Later hadden wij iedere zondag een H. Mis in de kapel van de Zusters apart voor ons. De parochiekerk was dan veel te vol om ons nog te kunnen bergen. Maar door-de-week hoorden we altijd mis in de parochiekerk.

Toen wij die eerste zondagmorgen aan 't ontbijt zaten, bleken er twee jongens verdwenen. Nu, om u de waarheid te zeggen, ik was er in 't geheel niet verbaasd over. De kinderen hadden nog nooit zo'n mooie gelegenheid gehad om weg te lopen als nu. Ik had de jongens wel gezegd, dat ze een paar dagen vakantie zouden krijgen als we wat op streek waren, en natuurlijk als de Commissie voor Kinderbescherming dat goed vond, maar deze twee hadden blijkbaar niet langer kunnen wachten.

Ik ging naar het politiebureau en kreeg iemand mee. Een der jongens woonde in Eindhoven. Ik wist zijn adres en daar trokken we dus het eerst heen. En jawel, hoor, goede vangst: allebei zaten ze daar. De politieman nam ze mee naar het bureau; daar moesten ze eerst maar eens een paar uurtjes brommen om er de schrik wat in te brengen.

Laten er nu die middag weer drie op dros zijn. 't Werd gewoonweg epidemisch en als ik geen doortastende maatregelen trof, zaten we binnenkort zonder jongens. Ik haalde die twee jongens van het politiebureau en heb ze een geduchte straf gegeven, namelijk de haren gemillimeterd. 't Klinkt u misschien wat vreemd in de oren, maar 't is de ergste straf die wij de jongens kunnen geven; aan een "kale" hebben ze allen gruwelijk het land. Na die operatie heb ik ze apart gezet, dan konden ze nog eens nadenken over wat ze hadden uitgehaald. En 't hielp! De twee zondaars baadden die avond in tranen en beloofden alles wat ik maar wilde, als ze maar weer bij de anderen mochten. En van de overige is er geen een meer weggelopen. Maar die drie, die 'm die middag gesmeerd waren, hebben een paar maanden van hun vrijheid genoten. Ze werden toen pas teruggebracht en toen hoorde ik, dat twee ervan naar Nijmegen waren gegaan, en één naar Druten, dat nota bene nog niet eens bevrijd was. 't Is me nog steeds onbegrijpelijk, dat ze zo ver gekomen zijn.